

Številka: 007-60/2013/4

Datum: 14.11.2014

Ministrstvo za finance

Direktorat za javno premoženje in finančni sistem

Sektor za finančni sistem

Župančičeva 3, p.p. 644a, 1001 Ljubljana

gp.mf@gov.si

ZADEVA: Predlog zakona o zavarovalništvu (ZZavar-1)

ZVEZA: Vaše zaprosilo za mnenje in gradivo z dne 30.10.2014

Spoštovani,

Informacijski pooblaščenec (v nadaljevanju Pooblaščenec) je prejel vaše zaprosilo za posredovanje mnenja k predlogu Zakona o zavarovalništvu – ZZavar-1; EVA: 2011-1611-0078 (v nadaljevanju: predlog zakona) z vidika pristojnosti Pooblaščenca.

Z vidika varstva osebnih podatkov dajemo naslednje konkretne pripombe.

K 60. členu

Po V. odstavku Agencija za zavarovalni nadzor zavrne zahtevo za izdajo dovoljenja za opravljanje funkcije člana uprave zavarovalnice:

1. če kandidat ne izpolnjuje pogojev iz **Napaka! Vira sklicevanja ni bilo mogoče najti.** člena tega zakona ali
2. če iz podatkov, s katerimi razpolaga, izhaja, da bi *bilo zaradi dejavnosti in poslov, ki jih kandidat za člana uprave zavarovalnice opravlja, oziroma zaradi dejanj, ki jih je storil, lahko ogroženo poslovanje zavarovalnice v skladu s pravili o upravljanju s tveganji.*

Po VI. odstavku lahko Agencija za zavarovalni nadzor podatke, potrebne za presojo, ali obstajajo okoliščine iz petega odstavka tega člena, pridobi od pristojnih državnih organov.

Pooblaščenec opozarja, da je V. odstavek z vidika obdelave osebnih podatkov povsem presplošen in ne omogoča predvidljivosti obdelave osebnih podatkov ne na strani posameznika ne na strani državnih organov kot upravljavec zbirk osebnih podatkov, od katerih jih bo Agencija, sklicujoč se na zgornji določbi, zahtevala. Predlagatelj naj tako določilo V. in VI. odstavka dopolni, tako da bo jasno opisal, katera dejavnost oziroma posel lahko z vidika pravil o upravljanju s tveganji ogroža zavarovalnico in pa v katerih zbirkah osebnih podatkov se nahajajo tovrstni podatki. V nasprotnem primeru bosta določbi v praksi neizvršljivi.

K 116. členu

Po I. odstavku je zahtevi za izdajo dovoljenja za opravljanje zavarovalnih poslov treba priložiti:

1. statut zavarovalnice v obliki overjenega prepisa notarskega zapisa, 2. poslovni načrt zavarovalnice, 3. seznam delničarjev, ki za vsakega delničarja obsega *njegove osebne podatke* in podatek o številu in deležu

delnic, ki jih je prevzel ob ustanovitvi zavarovalnice in 4. druge dokaze, ki dokazujejo, da so izpolnjeni pogoji za izdajo dovoljenja za opravljanje zavarovalnih poslov.

Pooblaščenec opozarja, da v tretji točki niso določene vrste osebnih podatkov delničarja, ki jih mora vsebovati zahteva – pa bi morali biti določeni. Ustava RS v 38. členu določa, da lahko zbiranje, obdelovanje, namen uporabe, nadzor in varstvo tajnosti osebnih podatkov določa le zakon. Definicija osebnega podatka je zelo široka (povzeta po Direktivi 46/95/ES v 6. členu ZVOP-1), zato mora zakon natančno navesti, katere osebne podatke naj vsebuje zahteva (npr. osebno ime, naslov stalnega prebivališča ipd), v obsegu, ki je potreben za doseg namena (in ni pretiran – 3. člen ZVOP-1).

K 128. členu

Pooblaščenec daje vsebinsko enako pripombo kot na 116. člen predloga zakona tudi na določilo 3. točke II. odstavka 128. člena. Tudi na tem mestu je iz že opisanih razlogov potrebno (po vrsti) določiti, katere osebne podatke o osebah, pooblaščenih za vodenje poslov podružnice mora vsebovati obvestilu o nameri ustanovitve podružnice.

K 139. členu

Pooblaščenec daje vsebinsko enako pripombo kot na 116. člen predloga zakona tudi na določilo 4. točke II. odstavka 139. člena. Tudi na tem mestu je iz že opisanih razlogov potrebno (po vrsti) določiti, katere osebne podatke o članih oziroma članicah poslovnih in nadzornih organov matične zavarovalnice, je treba navesti v zahtevi za izdajo dovoljenja za ustanovitev podružnice zavarovalnice tretje države.

K 267. členu

Člen določa, da zavarovalnica kot zaupne varuje vse podatke, dejstva in okoliščine o posameznem zavarovalcu, zavarovancu ali drugemu upravičencu iz zavarovanja, ki jih je zbrala pri poslovanju z njim, ali jih je pridobila na kakšen drug način.

Pooblaščenec opozarja, da so to hkrati osebni podatki zavarovalcev, zavarovancev, oškodovancev oziroma tretjih, ter da v veljavni zakonodaji ni dvoma o tem, kako je treba varovati in zavarovati osebne podatke, česar pa ni mogoče ugotoviti za t.i. zaupne podatke. Tako je treba zaradi pravne varnosti na tem mestu dodati sklic na zakon o varstvu osebnih podatkov. Pooblaščenec predlaga, da se 267. člen predloga zakona spremeni, tako da glasi: *»Zavarovalnica kot zaupne varuje vse podatke, dejstva in okoliščine o posameznem zavarovalcu, zavarovancu ali drugemu upravičencu iz zavarovanja, ki jih je zbrala pri poslovanju z njim, ali jih je pridobila na kakšen drug način. Kadar gre hkrati za varovane osebne podatke, se za njihovo obdelavo in zavarovanje upoštevajo določbe zakona, ki ureja varstvo osebnih podatkov.«*

K 270. členu

Po IV. odstavku se v zbirki podatkov iz 1. točke drugega odstavka tega člena, med drugim lahko zbirajo naslednji osebni podatki:

1. ime in priimek, spol, datum in kraj rojstva, stalno in začasno prebivališče, davčna številka, EMŠO in številka osebnega dokumenta zavarovalca oziroma zavarovanca, v primeru zdravstvenega zavarovanja pa tudi številka kartice zdravstvenega zavarovanja zavarovanca.

Pooblaščenec opozarja na izjemno nesorazmernost predlagane določbe, po kateri bi smele zavarovalnice o enega samega posameznika enolično identificirati na 5 različnih načinov (z imenom, priimkom, spolom, datumom in krajem rojstva, z davčno številko, z EMŠO, s številko osebnega dokumenta, z ZZZS številko).

O neustavnosti pretiravanja zbiranja identifikacijskih podatkov o posamezniku se je že izreklo tudi Ustavno sodišče RS v rzsodbi U-I-229/03 z dne 9.2.2006.

Pooblaščenec predlaga, da zavarovalnice izberejo en sam enolični identifikator (davčno številko – kot doslej), če pa je zaradi določenih razlogov pri določeni vrsti zavarovanja potrebno uporabiti drug identifikator, naj predlagatelj določilo napiše tako, da bo jasno razvidno, kateri identifikator se sme zbirati in nadalje obdelovati glede na vrsto zavarovanja (kot je to narejeno za zdravstveno zavarovanje) in naj to v obrazložitvi tudi pojasnil

Po 5. točki V. odstavka naj bi se pri zavarovalnicah zbirali tudi podatki o kaznivih dejanjih in prekrških v zvezi dogodki iz zavarovalni primeri. Pooblaščenec opozarja, da za takšno zbiranje z vidika obveznosti zavarovalnic ni videti nobene potrebe, če pa obstaja, je treba zbiranje takšnih podatkov vezati na izjemne primere, ko bi bil podatek o kaznivem dejanju oziroma prekršku pomemben za obveznost zavarovalnice. Gre za občutljive osebne podatke in zavarovalnice ne smejo postaviti novi upravljavcu prekrškovnih evidenc oziroma kazenske evidence.

Po 8. točki VI. odstavka naj bi se pri zavarovalnicah zbirali historični podatki o zgodovini predmeta zavarovanja, oseb ali predmetov, udeleženih v zavarovalnem primeru. Gre za bistveno širši nabor podatkov kot doslej, ko se zbirajo (zgoj) historični podatki o vozilu, ki je predmet zavarovanja. Pooblaščenec opozarja na izjemno nesorazmernost takšnih določb in posledično zbiranja osebnih podatkov, saj ni najti razloga, zakaj so takšni podatki potrebni (zakaj bi interes zavarovalnice prevladal nad interesom posameznika, da podatke ohrani zase). Poleg tega ne vemo, o katerih osebah in kateri osebni podatki naj bi se zbirali, enako velja za historične podatke o udeležencih v zavarovalnem primeru. Predlagamo, da določba ostane takšna, kot je v veljavnem ZZavar in se nanaša zgoj na historične podatke o vozilu, ki je predmet zavarovanja.

K 290. in 509. členu

Po navedenih členih velja varstvo zaupnosti informacij za Agencijo (zaposlene na agenciji) in za Banko Slovenije (zaposlene tam), pri čemer gre člen razumeti na način, da podatkov ne smejo posredovati niti državnim organom. Pooblaščenec se sprašuje, ali je predlagatelj tako Agencijo kot Banko Slovenije namerno izključil iz sistema nadzora zakonitosti ravnanja, ki ga sistemsko urejajo področni zakoni; npr. Zakon o inšpekcijskem nadzorstvu, pa ZVOP-1 ipd. Po branju citiranih določb se zdi, da noben od nadzornih organov, niti Pooblaščenec, čeprav gre upravljavca (tudi osebnih) podatkov ne bo mogel opravljati nadzora nad njima.

Pooblaščenec predlaga, da se določili spremenita, tako da bodo nadzorni organi tudi po sprejetju ZZavar-1 lahko opravljali svojo nadzorno funkcijo.

K 302. členu

Po I. odstavku zavarovalnica za podatke, ki jih računalniško obdeluje in za poslovne knjige in druge evidence, ki jih računalniško vodi, na zahtevo pooblaščenec osebe Agencije za zavarovalni nadzor zagotovi ustrezne pripomočke za pregled poslovnih knjig in evidenc ter preizkušanje ustreznosti računalniško obravnavanih podatkov.

Poudarjamo, da bi bilo to lahko sporno (ne le z vidika varstva osebnih podatkov) zaradi posegov v avtentično zbirko in s tem možnosti poseganja v njeno vsebino. Na ta način bi upravljavec izgubil nadzor nad točnostjo in ažurnostjo podatkov v evidencah. Pooblaščenec tako meni, da **nadzorni organ sam ne sme posegati v avtentične zbirke, ki jih vodi zavezanec.**

K 459. členu

Po VIII. odstavku Agencija za zavarovalni nadzor s pravilnikom določi vrste zahtevanih podatkov in dokumentov, dolžine rokov za posredovanje podatkov glede na njihovo nujnost in razpone višine denarnih kazni za posredovanje nepravilnih, nepopolnih ali zavajajočih podatkov, oziroma neposredovanje podatkov.

Pooblaščenec opozarja, da je v primeru, ko je imel predlagatelj v smislih tudi osebne podatke, vrste osebnih podatkov, ki naj bi se posredovali Agenciji treba določiti z zakonom in ne s podzakonskim predpisom. O tem, da je urejanje obdelave osebnih podatkov z aktom, ki je nižji od zakona v neskladju z Ustavo RS se je večkrat izreklo že tudi Ustavno sodišče RS (glej npr. rzsodbe U-I-6/92 z dne 6.5.1993, U-I-238/99 z dne 9.12.1999, U-I-18/98 z dne 19.4.2001).

Pripombe na predlog zakona pa podajamo tudi z vidika Zakona o dostopu do informacij javnega značaja (Ur.l. RS, št. 51/06 – uradno prečiščeno besedilo in 117/06 – ZDavP2 ter 23/14 in 50/14, v nadaljevanju ZDIJZ). Ob tem najprej poudarjamo, da so po ZDIJZ, v skladu s 1. in 1. a členom, za posredovanje informacij javnega značaja zavezani subjekti javnega sektorja (1. člen), prav tako pa tudi poslovni subjekti pod prevladujočim vplivom oseb javnega prava (1.a člen). Tiste zavarovalnice, ki so pravne osebe zasebnega prava in ne spadajo med poslovne subjekte pod prevladujočim vplivom oseb javnega prava, torej sploh niso zavezanci za posredovanje informacij javnega značaja, zato se primarno postavlja vprašanje primernosti in potrebnosti izključitve celotnega režima dostopa do informacij javnega značaja v specialnem zakonu, kot to določa 4. odstavek 268. člena predloga ZZavar-1.

Prav tako velja opozoriti, da je pojem informacije javnega značaja pri poslovnih subjektih pod prevladujočim vplivom oseb javnega prava (kamor lahko spadajo tudi zavarovalnice - npr. Zavarovalnica Triglav) definiran v 4.a členu in da **informacije o zavarovancih, ki jih kot zaupne varuje 267. člen predloga zakona, ne sodijo med informacije javnega značaja. Povedano drugače, podatki, dejstva in okoliščine o posameznem zavarovalcu, zavarovancu ali drugem upravičencu iz zavarovanja, ki jih je zavarovalnica zbrala pri poslovanju z njim, ali jih je pridobila na kakšen drug način, že po veljavnem ZDIJZ niso prosto dostopni javnosti. Glede na to, da ti podatki sploh ne zapadejo pod definicijo informacije javnega značaja iz 4.a člena ZDIJZ, so torej že po veljavni zakonodaji v celoti izključeni iz režima informacij javnega značaja.**

Upoštevajе navedeno menimo, da, iz razloga varstva podatkov o zavarovancih, ni potrebe po določbi 4. odstavka 268. člena predloga ZZavar-1 in predlagamo, da se določba črta.

Ob tem pa opozarjamo, da predmetna določba ne varuje le zaupnih podatkov o zavarovancih, kot jih določa 267. člen predloga zakona, ampak varuje tudi *"podatke, katere zavarovalnica označi kot poslovno skrivnost skladno z določili zakona, ki ureja gospodarske družbe"*. Ti podatki, po tej določbi, *"niso dostopni javnosti in jih zavarovalnica ne sme javno razkrivati, če ni s tem zakonom določeno drugače"*. **V tem delu pa predlog ZZavar-1 očitno ne zasleduje namena varstva zaupnih podatkov o zavarovancih, ampak uvaja dodatno izjemo od prosto dostopnih informacij javnega značaja, s čimer nesistemsko posega v veljavno ureditev dostopa do informacij javnega značaja, brez da bi bila podana konkretna obrazložitev, zakaj je ta poseg nujno potreben.** Ob tem velja še posebej opozoriti, da je novela ZDIJZ-C (velja od aprila 2014), ki je razširila krog zavezancev za posredovanje informacij javnega značaja, za določene informacije v 6. a členu ZDIJZ predpisala t.i. režim absolutne javnosti, za katere niti poslovni subjekt pod prevladujočim vplivom oseb javnega prava ne more določiti, da predstavljajo poslovno skrivnost. V skladu z enajstim in dvanajstim odstavkom 10. a

člena ZDIJZ morajo zavezanci te podatke tudi proaktivno objavljati na svojih spletnih straneh (npr. podatki o zastopnikih, članih uprave in članih nadzornih svetov, njihovi prejemki in bonitete, osnovni podatki o npr. sponzorskih, donatorskih, avtorskih pogodbah,...), neobjava teh informacij pa predstavlja kršitev zakona, ki je sankcionirana z globo (4. odstavek 39. člena ZDIJZ).

Predlog 4. odstavka 268. člena ZZavar-1 je torej v neposrednem nasprotju z navedenimi določili ZDIJZ in nesistemske odstopa od splošnega režima dostopa do informacij javnega značaja, ki sicer velja za poslovne subjekte pod prevladujočim vplivom oseb javnega prava. Ker razlogi za ta odstop od splošne ureditve niso pojasnjeni, smo mnenja, da predlagana rešitev ni ustrezna niti primerna, še posebej upošteva dejstvo, da je novela ZDIJZ-C pričela veljati šele aprila letos. Glede na to, da je za področje dostopa do informacij javnega značaja pristojno Ministrstvo za javno upravo, predlagamo, da pred sprejemom navedene rešitve pridobite tudi njihovo stališče. V kolikor menite, da izjeme od prosto dostopnih informacij javnega značaja, ki jih določa ZDIJZ, ne varujejo v celoti interesov, ki jih zasleduje predlog ZZavar-1, predlagamo, da se dodatna izjema uredi z novelo ZDIJZ (zaradi implementacije direktive o ponovni uporabi je ta predvidena v začetku 2015) ter se s tem zagotovi enotna ureditev na področju dostopa do informacij javnega značaja.

Prosimo za povratno informacijo o upoštevanju naših pripomb.

Lep pozdrav,

Informacijski pooblaščenec
Mojca Prelesnik, univ.dipl.prav.,
pooblaščenka